

Leena Pulfer

Laavaprinssi

1. Osa

Omistettu perheelleni ja kotikylälleni.

Se, mitä tässä tarinassa ei ole keksitty, voi olla totta. Mutta ehkä se ei olekaan. Suomen Savossa, jossa suurin osa Laavun prinssin seikkailuista tapahtuu, vastuu tulkinasta on kuulijoilla ja lukijoilla.

Mahdolliset yhtäläisyydet elävien henkilöiden, yritysten tai laitosten kanssa ovat puhtaasti sattumanvaraisia. Erityisesti Irma Arkko, maanomistajan vaimo, on fiktiivinen vastakohtana hyväsydämiselle apulaiselle Almalle. Todellisuudessa kartanon naiset ovat ihailtavan ahkeria ja hyväsydämissiä naisia.

Arvola on maaseutukylä Etelä-Suomessa. Kylä on oikeastaan varsin tavallinen, ja Arkko-kartanon puoli-orpo Tuomas haluaisi hänkin olla tavallinen koulupoika, ellei hänen kummallinen alkuperänsä saisi häntä jatkuvasti kiinni.

Kirjailija omistaa tarinansa kotikylälleen, jolle hän olisi toivonut menestyksekkäämpää ja itsenäisempää tulevaisuutta.

Leena Pulfer

Leena Pulfer

Laavaprinssi

1. Osa

Kannen ja tekstin kuvitukset
Nuket: Sari Kiiliäinen
Kuvat ja montaasit: Fritz Pulfer

Olen Sari Kiiliäinen, otavalainen nukketeatteritaitelija ja -esittäjä. Ystäväni Leena Pulfer kirjoitti kaksi fantasiakirjaa lapsille ja pyysi minua kuvittajaksi. Toteutin kirjan päähenkilön Tuomaksen ja hänen ystävänsä myllytonttu Jaskan hahmot. Nukketaiteilijana tarinan välittäminen nuken avulla tekee minut onnelliseksi.

Copyright © 2023 by Leena Pulfer

Kaikki oikeudet pidätetään. Jäljennökset, myös otteet, vain kirjoittajan kirjallisella luvalla.

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-2450-7

Sisällysluettelo

2.	12
3.	13
4.	18
5.	22
6.	27
7.	31
8.	34
9.	37
10.	40
11.	46
12.	70
13.	74
14.	82
15.	89
16.	95
17.	98
18.	102
19.	105
20.	110
21.	114
22.	118
23.	120
24.	122
25.	125
26.	139
27.	150
28.	157
29.	162
30.	165
31.	175
32.	179

33.	183
34.	192
35.	196
36.	200
37.	206
38.	210
39.	215
40.	221
41.	225
42.	231
43.	236
44.	239
Paikat:	241
Henkilöt:	241
Osa 2:	243
Laavaprinssi ja ihmekivi	243
Kirjoittajasta	244

Lopuksi Laavavirtojen valtiass lausui:

“Valitse viisaasti, nuori prinssi: haluatko kuulua ihmisiin, tuohon alhaiseen eläinlajiin, joka viettää maan päällä lyhyen mitättömän elämänsä, tuhoaa tyhmyydellään kaiken ympäriltään ja muuttuu kuollessaan mullaksi. Vai liitytkö omaan kansaasi, laavakansaan, joka on ollut ikiaikojen alusta, jota mikään ei voi tuhota. Me voimme elää maan päällä ja sen uumenissa, me voimme ottaa itsellemme minkä muodon vain haluamme, meillä on hallussamme loputtomat voimat.

Valitse viisaasti.”

1.

Opettaja Paula Puntanen kysyi luonnontiedon tunnin aluksi: "Kuka teistä katseli eilen televisiouutisista Indonesian tulivuoren purkausta?" Moni viittasi.

"Kuka muistaa, minkä niminen se tulivuori oli?" Puntanen jatkoi. Oppilaat katselivat toisiaan ja pudistelivat päätään.

"No ei ihme, jos ette muista. Se oli Anak Krakatau. Tulivuorilla on monesti aika merkilliset nimet, joita lähellä asuvat ihmiset ovat niille antaneet. Anak Krakatau merkitsee "Krakataun lapsi". Rakata on sen tulivuorisaaren nimi. Mutta Euroopassa tulivuorilla helpompia nimiä. Kuka tietää sellaisen?"

Monta kättä nousi pystyyn.

"Tuomas?"

"Etna", Tuomas vastasi. "Se on Sisiliassa", hän jatkoi.

"Sitä aioinkin kysyä seuraavaksi, kiitos vain, Tuomas". Tuomasta harmitti. Taaskaan hän ei ollut pitänyt varaansa, vaan oli vastannut opettajan kysymykseen ennen kuin tämä oli sen esittänyt. Mutta minkä sille mahtoi, kun ihmisten ajatuksia oli niin helppo lukea, kun vähänkin keskittyi. Sehän oli ihan luonnollista. Vai oliko? Onneksi kukaan ei kerinnyt nauramaan, sillä Puntanen jatkoi heti, kuinka hänen sisarensa oli juuri käynyt Sisiliassa ryhmämatkalla ja kun he halusivat kiivetä Etnan huipulle, tulivuori alkoi yllättäen purkautua ja kaikkien piti lähteä kii-reesti bussille ja takaisin hotelliin. Lentokenttäkin suljettiin ja paluumatka viivästyi. Paulan näytti sisarensa ottamia videoita. Mahtavia tuhkapilviä tuprusi tulivuoresta sini-

selle taivaalle päivällä, ja yöllä hotellihuoneen ikkunasta otetuissa kuvissa näkyi kraaterista nousevia tulisivuhkuja.

”Paikalliset asukkaat uskoivat, että tulivuoren uumeissa asui jumalia, jotka vihastuessaan saivat aikaan tulivuorenpurkauksen, mutta nykyisin toki tiedetään, miten tulivuorenpurkaukset syntyvät. Teemmekin tänään tästä ajankohtaisesta aiheesta ryhmätöitä.”

Opettaja kertoi vielä Sisilian kirjavasta historiasta: kuinka siellä oli ollut kulttuuria jo 5000 vuotta sitten, kuinka saarta olivat pitäneet alaisuudessaan monet kansat kuten kreikkalaiset ja roomalaiset, vandaalit ja espanjalaiset.

”Mitä teille tulee vielä mieleen Sisiliasta? Miralda?”

Vaaleakiharainen ja sinisilmäinen tyttö eturivissä oli nostanut kätensä.

”No siellä on ainakin se mafia ja verikosto.” Mirandan viereisessä pulpetissa istuva Mirko pomppasi salamana pystyyn ja ennen kuin Puntanen ehti vetäistä edes henkeä kiljaistakseen STOP! Mirko oli ottanut konekiväärimiehen kyyryasennon ja alkoi paikallaan kiepuen ampuu käteen tempaamallaan viivottimella hillittömästi ympäri luokkaa: ”Pa-pa-pa-pa-pa-pa...” Mirko oli ongelmaoppilas, vaikea hillitä ja vaikea ymmärtää, koska hän puhui huulihalkion takia epäselvästi. Sylki roiskui vierustovereiden päälle.

”Näin ne listivät kaikki vastustajansa! Olen nähnyt televisiossa”, poika ilmoitti ylpeänä esityksestään ja suoristautui.

”Mirko! Istu heti paikallesi! Ei ihmisten ampuminen ole mitään leikkiä”.

”Enhän minä ketään ampunutkaan. Mutta mafiapomot ampuu oikeasti. Ne ei pelkää edes poliisia.”

”Ollaan hyvillämme, että täällä Suomessa on toisenlainen järjestys. Ja nyt rauhoitutaan kaikki ja ruvetaan töihin.”

Puntanen jakoi oppilaat 4-5 hengen ryhmiin, jotka työnsivät kolinalla pulpettinsa ja tuolinsa vierekkäin tai vastakkain. Kukin ryhmä sai tehtäväkseen etsiä lisää tietoa tulivuorten syntymisestä ja toiminnasta. Kaikki syventyivät etsimään tableteistaan informaatiota. Tuomas joutui samaan ryhmään Miraldan, Väinön ja Mirkon kanssa. Ryhmä päätti rajoittaa aiheen käsittelyn Etnaan, kun opettajakin oli siitä juuri kertonut.

Joka puolella luokassa käytiin vilkasta keskustelua. Aihe oli kaikista kiinnostava, vaikka kukaan ei ollut oikeasti nähnyt tulivuoria, eihän sellaisia löytynyt Suomesta.

”Etna on Euroopan suurin jatkuvasti toimiva tulivuori. Se sijaitsee Etelä-Euroopassa Italiaan kuuluvassa Sisilian saaresa...” Miranda naputteli läppäriinsä poikien sanelun mukaan. Hän ei sokeutensa takia pystynyt poikien lailla etsimään tietoja, mutta käytti sokeainkirjoituksen näppäimiä taitavasti, ja kirjoitus välittyi samanaikaisesti normaalina tekstinä.

”Miltähän se näyttää, kun tulivuori purkautuu?” Miranda kysyi.

”Täällä on kuvia...ai niin, sinähän et voi nähdä niitä”, Väinö sanoi.

”Tuolta vuoren keskeltä nousee taivaalle tuhkapilviä ja savua”, Mirko selitti.

”Minkälaista savu on? Minä tiedän vain, miltä se haisee, kun saunaa lämmitetään”.

"Savu...se on pehmeää...niinkuin pumpulituppo", Tuomas yritti. Hänen oli vaikea ymmärtää, miten Miranda hahmotti ympäristönsä, tai maailman, tai avaruuden, kun ei nähnyt mitään. Ei värejä, ei muotoja, ei etäisyyksiä – ei edes omaa peilikuvaansa. Miranda ei edes tiennyt olevansa kaunis. Hänelle eivät sanat "kaunis" tai "ruma" merkinneet mitään.

"Olisi aika hurjaa asua tuollaisessa paikassa. Ihan kuin atomilaitoksen vierellä, ei koskaan tiedä, milloin se räjähtäisi. Tosi jännää!" Mirko sanoi haaveksien.

"Mutta ei varmasti kivaa ihmisille, kun saattaa mennä henki tai ainakin koti", Väinö tuumi. Väinö oli ystävänsä Mirkon vastakohta, rauhallinen ja hitaanelainen, muodoltaan isäänsä tullut kuin Sumo-painija, vaikka vielä puoli metriä liian lyhyt.

Miranda kirjoitti:

"Laava on maanpinnalle syöksyessään kirkkaanpunaista ja yli tuhatasteista. Sen virtaus on nopeaa kuin pikajuoksijalla. Jäähtyessään laavan kuori alkaa muuttua tummanpunaiseksi, jähmeämmäksi ja samalla virtaus hidastuu. Laavavirta polttaa hehkullaan kaiken sytyvän kuten puut ja puiset rakennukset. Sen sijaan kivimuurit ja kiviseinät, kivistä kirkotkin voivat jäädä pystyyn laavan keskelle. Laavavirran mukana kulkeutuva röykkiö jähmettyneitä laavankappaleita ja kivenjärkeleitä musertaa edetessään kaiken."

"Tuohan on tosi hurjaa", Miranda hengähti.

"Onneksi meillä täällä Suomessa ei ole mitään tekemistä tulivuorten kanssa", Tuomas sanoi. Siinä hän erehtyi. Hän ei vielä tiennyt, että hänen omat sukujuurensa ulottuivat Sisiliaan, Etnan tulivuoren uumeniin.

2.

Tuomaksen isovanhempien tarina

Tuomaksen äiti Angela oli syntynyt Italian mantereella. Hänen oma äitinsä Nonna Olivia eli Tuomaksen isoäiti ei koskaan ollut maininut tulleen Italiaan kuuluvalta Sisi-
lian saarelta. Hänellä oli ollut syynsä vaieta asiasta.

3.

Pieniin maanjäristyksiin ja laavanpurkauksiin Etnan lähiseudun asukkaat olivat tottuneet. He jatkoivat tavanomaista elämäänsä, johon kuuluu pudonneiden koriste-esineiden uudelleen järjestely hyllyille, harmaan tuhka-kerroksen suihkuttaminen pois puutarhan kasvien lehdiltä ja terrassin pöydän pyyhkiminen puhtaaksi tuhkasta.

1900-luvun alun isoa purkausta ei kukaan arvannut odottaa, vaikka maa oli järähdellyt jo viikkojen ajan tavallista voimakkaammin ja kraaterista oli tuprahdellut yhä useammin vaaleaa savua kirkkaansinistä taivasta kohti. Ihmiset tekivät ristinmerkkejä suojakseen aina kun voimakkaampi vapina tuntui jalkapohjissa ja keittiössä koukuihin ripustetut kattilat ja pannut kalistelivat keskenään. Kello kuuden aamumessuun osallistui moni sellainenkin, jota isä Antonius ei ollut nähnyt kirkossa vuosikausiin. Mutta todella huolissaan ei kukaan ollut, olihan vuori purkautunut jo useita kertoja asukkaiden elinaikana ja muistitiedon mukaan satojen vuosien aikana usein ennen heitäkin. Laakso ei ollut pahimmissakaan purkauksissa kärsinyt muusta kuin ylettömästä tuhkasta, joka tosin viikkokaudet pimensi taivasta ennen kuin laskeutui kattamaan valkeiksi kalkittujen talojen katot, mukulakivikadut ja kiemuraiset tiet, autot ja puutarhat. Hengittäminen kävi silloin vaikeaksi, koska tuhkan mukana lensi kraaterista ilmaan pieniksi lasinsiruiksi sulanutta kiveä. Tuhkaa lakaistiin talkoovoimin kaduilta ja kärrättiin tonttien ja kylien laitamille. Miehet pyyhkivät tuhkaa autojen katoilta

ja konepelleiltä, naisväki pesi pieniruutuisia ikkunoita yhä uudelleen, pyykkiä ei päiväkausiin voinut ripustaa kuivumaan naruille, jotka oli viritetty kahden puolen katuä seisovien talojen parvekkeiden välille. Seuraava rankkasade huuhteli kuitenkin loput tuhkat katuojiin, puiden lehdet ja aluskasvullisuus saivat vihreän värinsä takaisin. Niityille versoi tuhkan seasta ruohontupsuja ja kukkia ja kuivaruokinnassa pidetty karja pääsi ahtaista suojista ulos laiduntamaan. Järityksessä särkyneet kattotiilit korvattiin uusilla, makuukamarin seiniltä pudonneet ristit ja madonnakuvat nostettiin taas paikoilleen. Elämä jatkui kuin mitään ei olisi tapahtunut.

Tulivuori purkautui tällä kertaa myöhään iltayöllä. Valtava pamaus ja samanaikainen voimakas maanjäristys herätti kaikki ryntäämään ikkunoihin ja sitten ulos kaduille, missä turva olisi parempi, jos talot sortuisivat. Tulivuoren tarjoamaa ilotulitusta oli laakson asukkaiden säikäyksestä huolimatta pakko ihailla: tulisuihkut sinkoutuivat kraatterista öistä taivasta vasten ja valaisivat mahtavia tuhkapilviä, maa paljaiden jalkojen alla vapisi ja vaikeroi.

Nuoret ja lapset, jotka eivät elinikäänään olleet kokeneet näin voimallista purkausta, huudahtelivat ihastuksesta aina kun uusi räjähdys kaikui laakson rinteillä ja tulikaaret lensivät kilometrien korkeuteen. Vain pienimmät hakeutuivat itkien etsimään turvaa äitiensä ja mummojensa helmoista.

Vanha Ettore, salametsästäjä, joka asui veljensä hyysättävänä pienessä talossa kaupungin laidalla ja oli naapureiden tavoin juossut kadulle öistä näytelmää seuraamaan, oli siepannut mukaansa kiikarin, jolla hän tavallisesti etsi saalistaan kierrellessään tulivuoren rinteiden metsiköissä

luvattomassa jänis- ja lintujahdissa. Ettoren vierellä seisoikiihtyneenä ja muristen miehen ruskea metsästyskoira, hoikka ja pitkäjalkainen Bono, ikivanhaa sisilialaista vinttikoirarotua. Ettorelle maisemanmuodot olivat tuttuja niin päivällä kuin yöllä. Hän tarkasteli tulisuihkujen valaisemaa vuorenrintettä kiikarillaan. Äkkiä hän hätkähti.

”Laavaa! Tuolta rinteestä purkautuu laavaa!”

”Älä puhu pötyä, senkin metsärosvo”, vieressä seisova mies tokaisi, riisti kiikarin itselleen ja suuntasi sen vuorta kohti.

”*Porca miseria!* Tuo lurjus on oikeassa! Sieltä virtaa laavaa laaksoon!” Nyt kiikari kulki kädestä käteen. Huudot voimistuivat ja levisivät ihmisjoukossa: ”Laava tulee!”

Laava tuli! Vuoren kupeeseen oli todella revennyt kilometrin levyinen halkeama, jonka aukosta virtasi hehkuva laava alas suoraan kohti laaksossa sijaitsevaa Mascalinin pikkukaupunkia. Aina ennen laava oli purkautunut pääkraaterista ja raivannut tiensä alas tulivuoren matalampaa takarinnettä kauemmaksi rannikolle, missä se mereen yhtyessään oli jähmettynyt monimetriseksi mustaksi vyöhykkeeksi.

Asukkaat seisoivat paikoilleen jähmettyneinä, kuin yleisö teatterissa odottamassa näytelmän kulkua. Kraatterisyöksi kidastaan taivaalle yhä uusia tulisuihkuja ja lennätti isoja kivenlohkareita kauas pimeälle alarinteelle, missä ne jatkoivat vierimistään, kunnes juutuivat paikoilleen odottamaan laavan saapumista ja matkan jatkumista. Yössä hehkuva tulinen virta näytti samalla kasvavan yhä leveämmäksi. Miten kauan laavaa purkautuisi? Miten nopeasti se pystyisi virtaamaan alas rinnettä? Saavuttaisiko

se tällä kertaa rinteellä sijaitsevat pikkukylät, yksinäiset asumukset ja lopulta laaksonpohjan ja kaupungin?

”Juokse sanomaan sagrestano Filippolle, että alkaa soittaa hätäkelloja!” Ettore kiljahti suu auki toljottavalle veljenpojalleen Aldolle. ”Tässä voi tulla kuumat paikat!”

”Voi nonna, kuollaanko me kaikki?” Ettoren sanat kuullut pikku Livia alkoi parkua isoäitinsä sylissä.

”Älä pelkää, bambalina, tulivuoren herra vain on suutunut jostakin, mutta kyllä hän leppyy, kun rukoillaan oikein hartaasti”.

Kellojen hätäinen kilkatus keskellä yötä keräsi kirkon täyteen seurakuntaa, jolle isä Antonius koetti parhaansa mukaan ja kaikkien pyhimysten ja neitsyt Marian nimissä valaa luottamusta pelastukseen niin tässä maailmassa kuin kuoleman jälkeenkin. Tosin isä Antonius ei itsekään ollut oikein luottamusta herättävän näköinen, olihan hän pimeässä ja kiireessä rynnännyt kirkkoon taloudenhoitajan sa silkisessä aamutakissa ja yömyssy päässä, mutta kenenkään mieleen ei juolahtanut nauraa hänelle. Commisario di polizia, kylän poliisipäällikkö ja palomestari olivat hekin paikalla, ja isä Antoniuksen kanssa öisen messun jälkeen neuvoteltuaan he päättivät odottaa aamun valkenemista, jolloin tilanteesta saisi paremman selvän. Ehkä laavavirta jopa tyrehtyisi itsekseen tai päättäisi lähteä valumaan uuteen suuntaan, kaupungin ohittaen. Olihan ruokoiltu hartaasti kaikkien asukkaiden voimin. Kynttilöitä oli sytytetty alttarien eteen. Harvinaisen monet olivat jopa pudottaneet kynttilästä vaaditun maksukolikon kirkoneteisen lippaaseen ennen kuin menivät sytyttämään kynttilänsä neitsyt Marian kuvan eteen. Tosin näin äkkinäiseen rehellisyyteen vaikutti ehkä osaltaan poliisipäällikön läs-

Tämä kirja kertoo Tuomaksesta, suomalaisesta koulupojasta, jolla on sisilialaiset juuret. Tuomas elää kahden maailman välissä: ikuisen laavakansan perinnöllisenä ruhtinaana ja samalla ihmisrodun jälkeläisenä, joka ei pysty valitsemaan näiden kahden välillä. Yliluonnollisten voimiensa avulla hän voisi tehdä paljon hyvää maailmassa, jos ihmiskunta sen ansaitsisi. Äitinsä tapaturmaisen kuoleman jälkeen hän asuu isoäitinsä kanssa kartanossa suomalaisessa Arvolan kylässä. Tuomas yllättyy kerta toisensa jälkeen poikkeuksellisista kyvyistään ja voimistaan. Vähitellen hän saa tietää, että hänen juurensa johtavat salaperäiseen laavakansaan, joka asuu tulivuori Etnalla Sisiliassa.

